

Des del maig de l'any passat al maig d'enguany, es commemora el centenari del naixement del cardenal Tarancón, impulsor de la reforma eclesiàstica els darrers anys del franquisme i la transició. A banda dels diversos actes commemoratius organitzats per l'Agrupació Borriana de Cultura i l'ajuntament d'aquesta ciutat, s'ha editat el llibre 'Vicent Enrique i Tarancón. Un cardenal per a la llibertat', un homenatge i una reivindicació d'una figura sovint silenciada.

Tot i l'interès d'instrumentalització per part del franquisme, les idees de Tarancón sintonitzaven amb les del papa Pau VI.

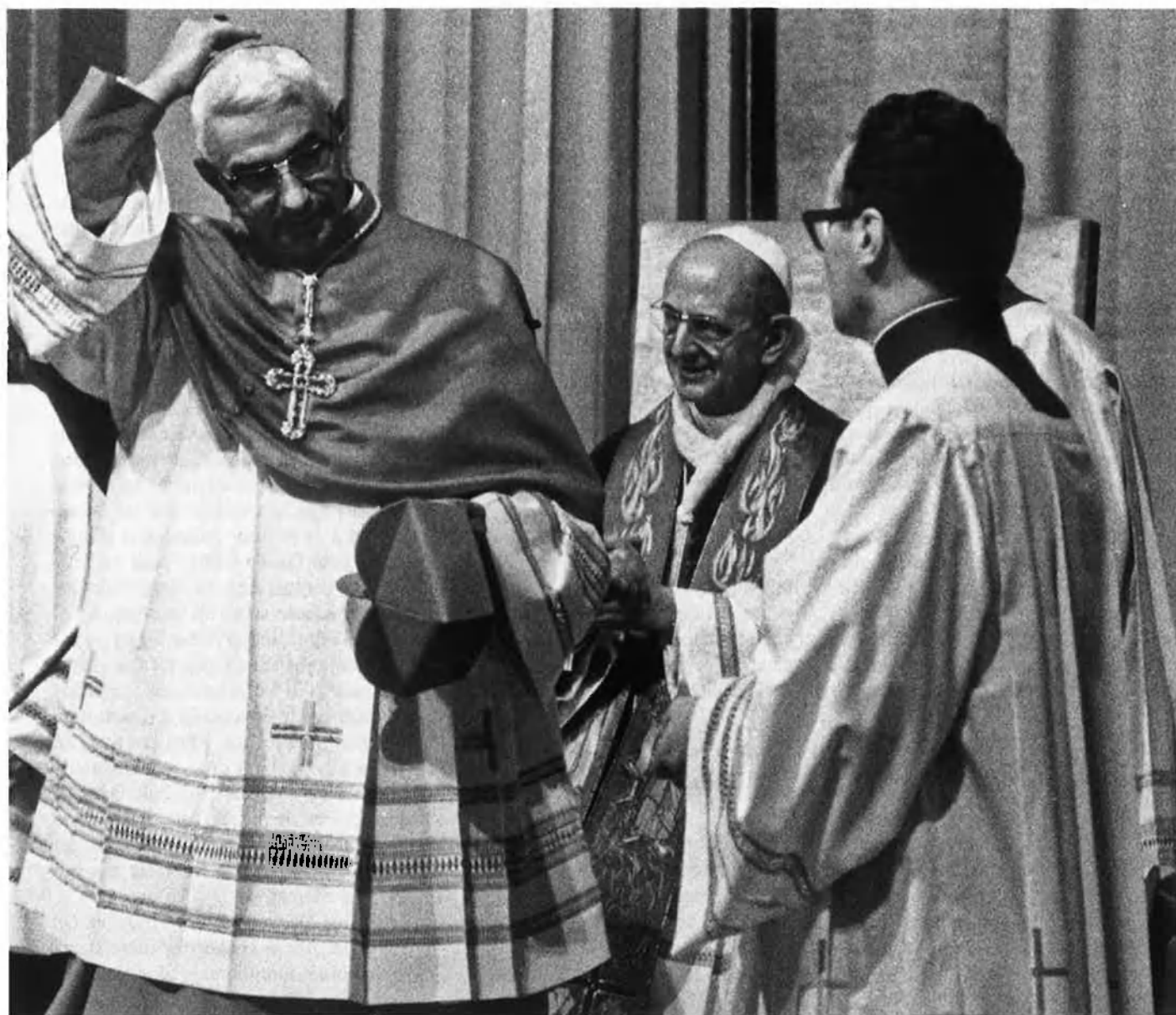
La veu que encara parla

Aniversaris. Fa cent anys del naixement del cardenal Tarancón i trenta des que pronuncià aquella cèlebre homília a l'església dels Jerònims de Madrid amb motiu de la cerimònia d'entronització del rei Joan Carles I en la qual va defensar, sense embuts, la no-confessionalitat, l'autonomia de les relacions entre l'església i l'estat i el pluralisme polític. S'avançava així a la redacció del text constitucional del 1978 i es guanyava, alhora, les antipaties dels sectors ultraconservadors que

feren famosa la proclama de *Tarancón, al perdón*. Tarancón no era cap radical d'esquerres ni una persona especialment progressista, però era conscient que la supervivència de l'església demanava un canvi de mentalitat. El seu esperit era el que emanava del concili Vaticà II, el que compartia amb el papa Pau VI, de qui es va erigir en home de confiança dins l'estat espanyol.

Ara, el llibre *Vicent Enrique i Tarancón. Un cardenal per a la llibertat*, editat per l'Agrupació Borriana de Cultu-

ra i coordinat per Jordi Bort, membre de la comissió del centenari del seu naixement, recupera la memòria de Tarancón a través de la visió que ofereixen personalitats provinents, no sols de l'àmbit religiós, sinó també de la societat civil. Així ho explica Jordi Bort mateix: "El que va començar com un monogràfic de la revista que habitualment publica l'Agrupació Borriana de Cultura, al final es convertí en un llibre, la coordinació del qual vaig assumir. Partint de la idea que Tarancón respectava per sobre tot la

pluralitat, vaig decidir que calia comptar amb gent de diversa procedència, des de l'abat de Montserrat, Josep Maria Soler, al periodista Vicent Sanchis." Els acompanyen Emili Marín, director de la revista *Saó*, August Monsón, professor de la Universitat de València, Joan Garí, president de l'Agrupació Borriana de Cultura, i Jordi Bort mateix.

Cadascun dels col·laboradors mostra un aspecte del personatge. L'abat de Montserrat actualitza el seu missatge, un missatge que continua viu malgrat que ja hagen passat catorze anys des que va morir. Per la seua banda, August Monsón, professor de filosofia del dret de la Universitat de València, parla de Tarancón a partir dels paral·lelismes existents

entre ell i el cardenal John Henry Newman, un dels promotors del Moviment d'Oxford, que tingué lloc a l'Anglaterra del segle XIX, i predicava la conciliació entre l'església romana i l'anglicana. Emili Marín va ser qui el va conèixer de més a prop i, per això, il·lustra el seu article amb multitud d'anècdotes íntimes. Marín, que va coincidir amb Tarancón en l'etapa com a membre del Consell Valencià de Cultura, està convençut que la història finalment farà justícia a Tarancón i admetrà la importància que va tenir com a artífex de la renovació de l'església catòlica. El periodista Vicent Sanchis reconstrueix la situació política que va emmarcar l'actuació de Tarancón i que, com apunta Bort, "era una època

convulsa, molt dura tant per a l'església com per a la societat, molt diferent de la democràcia que, tot i ser jove, tenim ara". Bort aborda el personatge des de l'òptica de la reconciliació i el perdó i tracta una mica per damunt la qüestió de la llengua. Finalment, Joan Garí, que va gaudir del plaer d'entrevistar Tarancón quan es jubilava, és el responsable del pròleg.

Una veu que encara parla. Aquest és el títol del capítol que li ha dedicat l'abat de Montserrat, Josep Maria Soler, a la figura de Tarancón. Una veu que encara parla i no una torxa que s'apaga, com afirmava el cardenal Agustín García-Gasco, arquebisbe de València,

en el moment de la seua mort. De Tarancón es va dir que contribuïa a la des-cristianització d'Espanya, però, apunta Bort, "aquesta acusació s'ha demostrat injustificada. I no tan sols això, sinó que el temps li ha donat la raó. Ell deia que si l'església no es reformava, no hi hauria tantes vocacions, que disminuiria la pràctica religiosa... Tot açò ha passat, passa perquè la societat canvia, no hi ha un únic camí ni una única solució per a tots els nous problemes que es plategen".

Bort és una persona jove. Tot el seu contacte amb el cardenal Tarancón es redueix a haver-lo vist alguna vegada quan era xiquet. Però mai no ha deixat d'admirar-lo, ni a ell ni la seua tasca conciliadora i, per això, va atacar amb passió la feina de fer aquest llibre. "La seua història és emocionant. Sense ell, faltaria una peça en el trencaclosques de la història recent d'Espanya", afirma. Bort diu que "Tarancón ha estat el gran oblidat per la jerarquia eclesiàstica actual" i que, per aquest motiu, aquest llibre pot ser una bona ferramenta per a

Borriana ha dedicat un llibre a Vicent Enrique i Tarancón.

reivindicar-lo: "Tota pedra fa paret. És clar que Tarancón no era perfecte; tenia els seus defectes i les seues virtuts, però s'ha de reconèixer el seu treball pel bé de la societat. Advocava per l'evolució

de l'església, va tractar de reformar-la i de convertir-la en un instrument per a la reconciliació. Tot açò es va estrocar amb l'elecció del nou papa, Joan Pau II, i el colp de timó que posà fi a tot allò que havia fet Pau VI."

Tots els qui han participat en l'elaboració del llibre estan d'acord que els resultats de la tasca que va dur a terme el cardenal Tarancón encara es fan sentir avui. Llibertat d'expressió, de consciència, justícia social, drets humans... els seus valors tenen ara més vigència que mai. Bort opina que "cal més gent, dins i fora de l'església, que promoga el que ell promovia: l'honradesa, la reconciliació, el progrés, la convivència en pau i la neutralitat política". Perquè el ben cert és que, efectivament, hi ha sectors dins l'Església Catòlica que no donen suport a la postura intransigent d'individus com García-Gasco, però no se'ls escolta perquè, segons Bort, "són els sectors conservadors els qui ostenten el govern i acaparen el poder. Hi ha persones que treballen ajudant els marginats, els malalts, a les escoles, etc., cristians de base que tracten de fer d'aquest món un món millor i que volen conviure en harmonia. No vull dir que la jerarquia catòlica no ho faça, però balafia molts esforços en afers que, a la pràctica, no tenen tanta importància i sovint utilitza un to que fereix la sensibilitat dels qui pensen diferent".

El llibre *Vicent Enrique i Tarancón. Un cardenal per a la llibertat* ofereix una oportunitat immillorable d'acostar-nos una mica més a un personatge sense el qual no s'entendria un període tan vital en el camí cap a la democràcia com és la transició. L'afluència de personalitats de la vida política i cultural als actes commemoratius del centenari i el seu ampli ressò en la premsa nacional i estatal han estat, a més, bona prova de la seua importància i han posat de manifest l'admiració que encara desperta. Seguint novament les paraules de Jordi Bort, "el bàcul, la mitra, el solideu, l'anell, el pectoral, van ser per a ell símbols de la seua fe en Crist i del seu servei a favor dels homes i no signes de poder, com podem veure en alguns abats, bisbes, arquebisbes i cardenals del nostre temps". Qui vulga escoltar, que escolte (i en prenga bona nota).

Cristina Simón

Vicent Enrique i Tarancón, vida i obra

No és un sant; tanmateix, la seua vida i la seua obra basten per a una, amb permís de l'expressió, hagiografia, si més no, apassionant. Vicent Enrique i Tarancón va nàixer el 14 de maig del 1907 a Borriana. Va estudiar al Seminari de Tortosa i es va doctorar en teologia a la Universitat Pontifícia de València. L'1 de novembre del 1929 fou ordenat de sacerdot i començà com a coadjutor i organista a Vinaròs. El 1931 va participar en la campanya de promoció d'Acció Catòlica organitzada des de la Casa del Consiliari de Madrid. El 1938, de retorn a Vinaròs, va ser designat rector i arxiprest. El 1943 passà a l'arxiprestat de Vila-real i dos anys després la Santa Seu el nomenà bisbe de Solsona. A 38 anys era el bisbe més jove del país. Divuit anys va romandre a la càtedra solsonina, on la seua denúncia de la situació crítica que patien els desfavorits pel règim li valgué l'antipatia d'algunes autoritats. No obstant això, va ser elegit secretari de l'episcopat. Va prendre part en el concili Vaticà II i amb l'arribada de Pau VI fou traslladat a l'arquebisbat d'Oviedo. El 1969 entrà a la Reial Acadèmia Espanyola de la Llengua alhora que era nomenat arquebisbe de Toledo, primat d'Espanya i cardenal. El 1971 rebé el bisbat de la seu de Madrid-Alcalà i la presidència de la Conferència Episcopal, càrrec que exercí durant una dècada. Cap al final de la dictadura començà a treballar per la reconciliació i mantingué contactes amb tots els sectors socials i els partits polítics a la clandestinitat. Oficià la missa funeral per Carrero Blanco, per Franco i la missa de l'Esperit Sant, en la qual es va coronar Joan Carles I. El 1978 participà en els conclaves que triaren com a papes Joan Pau I i Joan Pau II. El 1983 renuncià a l'arxidiòcesi de Madrid i es retirà a Almassora. El 1985 s'incorporà al Consell Valencià de Cultura i el 1994, després d'haver estat investit doctor *honoris causa* per la Politècnica de València, morí d'un càncer de pulmó a 87 anys d'edat.